

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 24. šte. „Slov. Gospodarja“.

1888.

14. junija.

6.

Katoliško podporno društvo v Celji.

Poročilo za leto 1887, ki ga razpošilja letos „kat. podp. društvo“ v Celji, je prav obširno in mi podamo iz njega, naj se društvo razširi, kolikor je mogoče, v naslednjih vrsticah našim prečastitim bralcem glavne misli. Od leta 1679 podpira ta družba dekliško šolo čč. šolskih sester v Celji, daje pa tudi vbožnim učenkam in učencem (iz javne šole v celjski okolici) nekoliko podučnih pomočkov, potem hrane po 4krat na teden, ob božiči pa obleke in obutve.

25letnica škofovega pastirovanja. — Največji dobrotnik sesterne dekliške šole v Celji so od njenega začetka sem naš prevzvišeni in premilostljivi gospod knez in škof. Njihovi dobrotljivosti se imamo zahvaliti za krasno šolsko poslopje in za čedni vrtič. Vsako leto so potrosili na društvene namene, kakor tudi v podporo vbogih deklic in dečkov, veliko svoto denarjev. Bog jim poplati obilnokrat! Ko so premil. gospod knez in škof nastopili l. 1887 25. leto svojega višjega pastirovanja, smo jim z radostnim srcem čestitali. Blagega srca so vsprejeli naša voščila ter nam blagovolili poslati prisrčni odgovor.

Vsi udje „kat. podpor. društva“ si štejejo brez dvoma v veliko čast, da so Njih ekscelencija, premil. gospod knez in škof nam tako ljubeznjivo naklonjeni. Vsi se bomo pa tudi prizadevali, da zadostujemo vselej Njihovemu opravičenemu zaupanju, katero so izgovorili v navedenem pismu. Bog naj živi premil. gospoda kneza in škofa še mnoga leta v blagor sv. kat. cerkvi in naši vladikovini, v blagor sesterni dekliški šoli in v veselje „katol. podpornemu društvu!“

Zlata sv. meša svetega Očeta Leona XIII. — Ves svet se je l. 1887 pripravljaj, naj dostojno obhaja zlato sv. mešo našega sv. Očeta Leona XIII. Tudi odbor kat. podpornega društva je v družbi z nekaterimi udi izrazil svoja najsrčnejša voščila s pismom, katero je poslal papeževemu poslancu na Dunaji. Kdo izmed naših družbenikov bi se pa ne razveselil v globočini svojega srca in ne bi zarajtal tega v posebno čast, da smo prejeli sledeči brzojavni latinski odgovor od papeževega poslana na Dunaji, ki se glasi v slovenskem jeziku: „Njih Svetost so z veliko radostjo vzprejeli vesela voščila, koja jim poklanja celjsko katoliško pod-

porno društvo in prav radi sv. Oče vsem udom podelijo apostolski blagoslov“. Galimberti.

Katoliško podporno društvo ima razširiti svoj delokrog po vsej vladikovini. — V odborovi seji, dne 26. decembra 1887 se je vsprejel soglasno od vseh 9 navzočih gg. odbornikov sledeči predlog načelnikov:

„Z ozirom na to, da sesterna dekliška šola v Celji očitno prav dobro vpliva na izrejo dekliške mladine; z ozirom na to, da bi bilo enako na veliko deževno korist prebivalcem naše vladikovine, ako bi se tudi drugod osnovala sesterne šole; potem gledé na okoliščino, da je naša celjska sesterna šola dobivala obilo podpore skoraj od vseh krajev naše vladikovine, slednjič gledé na to, da je kat. podporno društvo nekako dolžno, to hvaležnost darovalcem povrniti, sklene odbor:

„Katoliško podporno društvo v Celji naj spremeni svoja pravila v tem smislu, da bo smelo v prihodnje podpirati tudi po drugih krajih lavantinske vladikovine učilnice šolskih sester“.

Dolgotrajno je bilo pogovarjenje o tej prevažni zadevi, ter jo je vzprejel izredni občni zbor, dne 12. februarja 1888.

Občni zbor dne 20. novembra 1887. — Dne 20. nov. 1887 se je obhajal v gostilni „pri Slonu“ letni občni zbor, pri katerem so se volili v odbor vsi prejšnji gg. odborniki. Pregledovalcema društvenih računov sta bila zopet izvoljena g. Miha Vošnjak, deželni in državni poslanec in g. Ivan Krušič, c. kr. gimnazijski profesor; namesto bolanega g. Jožefa Levičnika, posestnika na Bregu, pa se je izvolil pregledovalcem g. Andrej Perc, bilježniški koncipijent. Ta občni zbor je izrekel iskreno zahvalo svojemu prevzvišenemu in premil. gospodu pokrovitelju za obilo darov, katere delijo naši sesterni šoli. Zborovalci so častitali svojemu ustanovniku, visokočastitemu gospodu Ignaciju Orožen, infuliranemu stolnemu dekanu, povodom cesarskega odlikovanja z vitežkim redom železne krone.

Izrekla se je srčna zahvala vsem p. n. velečastnim gospodom župnikom, kateri so darove, nabrane tekom sv. leta 1886 poslali za vzdrževanje naši dekliški šoli. Velik dobrotnik našemu društvu je postal častitljivi in mnogozaslužni gospod Anton Dvoršek, zlatomešnik in župnik pri sv. Vidu na Planini, kakor tudi

je v imenu vlade šulverein, ko je ta ondu obhajal svoj občni zbor. (Čujte! čujte, na desni.) Nam Slovanom se je to prav čudno zdelo. (Zelo resnično!) Gospod namestnik je takrat izražal nadejo, da si bode nemški šulverein tudi za (avstrijsko) državo zaslug nabiral in za njene kulturne naloge. Ako misli namestnik pri teh kulturnih nalogah na ponemčevanje Slovanov, morem mu pristaviti še dva druga ali še više postaviti nad njega. To sta predsednika deželnih šolskih svetov v Gradci in Celovci. Zlasti pa je tukaj vse hvale vreden cesarski namestnik v Gradci kot predsednik deželnemu šolskemu svetu štajarskemu. Kajti cesar Slovence nemškutarji ne morejo izciganiti, nemški šulverein ne odkupiti, to umeta omenjena gospoda s svojimi šolskimi nadzorniki izžmikati. Govorilo se je že tukaj, kako je zabranil slovenskemu okrajnemu zastopu Ptujskemu začeti poslovati, da so med tem stari nemško-liberalni okrajni zastopniki iz sebe izvolili na 6 let novi okrajni šolski svet. Namestnik skušal je opravičiti se v deželnem zboru štajarskem. Rekel je, da še ugovori zoper volitev novih okrajnih zatopnikov niso vsi rešeni po rednih prizivnih uradih. Vendar to ni resnično, in le izgovarjanje v zadregah. Takšni ugovori morajo o pravem, po zakonu določenem času biti uloženi in rešeni. Ko preteče v zakonu določeni obrok, ne smejo se ne ulagati ne reševati. Mene so tako poučili, da so vsi uloženi rekurzi že lani meseca oktobra bili rešeni in zatorej namestnik letos meseca januarja ni mogel lahko reči, da še stvar ni pri kraji. (Dalje prih.)

Slovesnost v spomin 40letnega vladanja Njih Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.

(Dalje.)

Kaj združene moči storiti zamorejo, to so Avstrijanci še tisto leto pokazali in sicer v bitki pri Mortari in Novari (21. in 23. marca), kjer jih je vodil oče Radecky. Ondi so bili sovražni nam Sardinci in Piemontezi do kraja potolčeni. Vsak Avstrijanec, ki je bil v tistih bitkah sme se ž njima ponášati, kajti oče Radecky je cesarju pisal, da je bil vsak avstrijski vojak za-se junak v najlepšem pomenu besede.

Temu nemirnemu letu sledilo je pet mirnih. V tem času so presvitli cesar prepotovali malo da ne vso Avstrijo. Zadnjokrat so kot mladenič — samec potovali na Bavarsko v mesto Monakovo. Ko so prišli nazaj v domovino, so povedali, da so hodili k bavarskemu vojvodi Maksimilijanu Jožefu neveste prosit, ali kako mi po našem rečemo „v ogleda“. Dne 21. aprila istega leta pripeljala se je cesarjeva nevesta princezinja Elizabeta v Linz, kjer jo je visoki ženin pričakoval Dne 24. aprila bila sta

poročena. Takrat bila je vsa Avstrija nepopisljivo vesela. V proslavo istega dne hoteli so avstrijski državljani več storiti, nego bi njim moči dopuščale, pa cesar so jih prosili, naj raje novce, katere bi za nameravane slovesnosti potrošili, med uboge razdelijo, da bo potem dan njihove poroke tudi za uboge vesel dan. In tako je tudi bilo. Cesar sami so dali isti dan med uboge razdeliti 200.000 gold., cesarica pa 50.000 gold. S tem sta pokazala svojo milosrčnost do svojih podložnikov ter jo kažeta še dandanes. Koliko sta vše darovala za zidanje cerkev, šol in drugih koristnih zavodov in koliko pogorelcem in drugim nesrečnikom, tega mi niti preračunati ne moremo.

Temu je sledilo nekaj mirnih let, in visoka zaročenca prepotovala sta v tem času nekaj naše očetnjave. V mesecu juniju ogledala sta si kraljestvo Češko sé zlato Prago. V letu 1856. prepotovala sta Štajarsko in Koroško. Bila sta tudi v Italiji (17. novembra 1856. do 12. sušča 1857. leta.) V mesecu maju podala sta se zopet na Ogersko. Povsod, koder sta potovala, ju je ljudstvo navdušeno pozdravljalo in sprejemalo. Ljubezen ljudstva do njiju in naopačno postala je neusahljiva in vez njihova nerazvezljiva.

Ali leto 1859. pripravilo je našemu cesarju in Avstrijancem velike skrbi. Sardinci, ki so nam hoteli italijanske pokrajine vzeti, porazumeli so se s cesarjem Napoleonem ter so napovedovali Avstriji vojsko.

V vojski pri Solferini, dne 24. junija so bili naši premagani, če tudi so se borili, kakor levi. Cesar Franc Jožef so sami prijeli za orožje, ter svojim hrabrim vojakom klicali: „Le naprej, vrli junaki, tudi jaž imam ženo in deco!“ Avstrijanci so se isti dan tako hrabro bojevali, da je neki francoski general rekel: „Če še jedenkrat tako zmagamo, potem bomo šli brez vojakov domov.“ Francozov in Piemontozov je padlo takrat 20.000, naših pa 18.000.

Tej nesrečnej vojski sledilo je zopet pet mirnih let, katera so presvitli vladar za vsakovrstna zboljšanja v svojem cesarstvu uporabili. Leta 1864. morali pa so Avstrijci zopet za orožje prijeti, da so pri Šlezvig-Holsteinu Dancem pete nabrusili. Jedno leto pozneje pa so se zopet nevošljivi in hinavski Prusi in Italijani oglasili. Italijani dobili so pri Kustoci (24. junija) in pri Lisi (20. junija) dovolj, ali na severu morala se je naša vojska mnogo močnejšemu sovražniku udati. Pa kljube tej zgubi povzdignila se je Avstrija ter kmalu stala pomlajena in močna na krepkih nogah. Madjari pristopili so popolnoma k Avstriji ter podali 8. junija 1867 našemu cesarju kraljevsko krono.

Sedaj še le vrnil se je Avstriji mir; samó da ne popolnoma: 29. julija leta 1878 morala je naša armada v Bosno. Vodil jo je vojskovodja Filipovič. Tukaj borila se je z